

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η :**« Η εποχή του Διαφωτισμού » [σελίδες 11 έως 13]**

- **ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ:** Σημαντικό πνευματικό κίνημα αλλά και βαθύτατα πολιτικό. Πνευματικό γιατί ουσιαστικά είναι επακόλουθο της επιστημονικής επανάστασης του 17ου αιώνα και πολιτικό γιατί έδωσε στην αστική τάξη τα επιχειρήματα , ώστε να διεκδικήσει την εξουσία.
- **ΦΥΣΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ :** Όλοι οι άνθρωποι έχουν, μόνο και μόνο επειδή είναι άνθρωποι, ορισμένα **δικαιώματα** (ζωής, ιδιοκτησίας, ισότητας απέναντι στο νόμο, ελευθερίας σκέψης και έκφρασης), τα οποία είναι **απαράγραπτα και απαραβίαστα** και καμιά εξουσία δεν μπορεί να τα καταργήσει . Αντίθετα κάθε εξουσία πρέπει να τα σέβεται και να κυβερνά σύμφωνα με αυτά.
- **ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:** Η άποψη των Διαφωτιστών ότι η **λογική** είναι ο μόνος ασφαλής τρόπος ερμηνείας του κόσμου.
- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ :** Τα άτομα δέχτηκαν να παραχωρήσουν ορισμένες από τις ελευθερίες τους, προκειμένου να συμβιώσουν, και το κράτος εγγυήθηκε αυτή τη συμφωνία, το κοινωνικό συμβόλαιο. Αν το κράτος παραβεί τους όρους αυτού του συμβολαίου και γίνει τυραννικό, τότε οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα της αντίστασης. **(Τζον Λοκ)**
- **ΓΕΝΙΚΗ ΒΟΥΛΗΣΗ:** Είναι η σύνθεση των ατομικών βουλήσεων μέσα από την οποία εκφράζεται το δημόσιο συμφέρον. Η γενική βούληση εκφράζεται με τη συμμετοχή του λαού στη λήψη των αποφάσεων. **(Ζαν Ζακ Ρουσό)**
- **ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ :** Οι φορείς της εξουσίας θα πρέπει να είναι διαφορετικοί: η εκτελεστική εξουσία να ασκείται από το σώμα που εφαρμόζει τους νόμους (κυβέρνηση), η νομοθετική από το σώμα που θεσπίζει τους νόμους (βουλή) και η δικαστική από εκείνους που ελέγχουν την τήρηση των νόμων (δικαστές). Έτσι, πίστευαν οι υποστηρικτές της διάκρισης των εξουσιών, δεν θα ήταν εύκολο οι εκάστοτε φορείς της εκτελεστικής εξουσίας να συγκεντρώσουν τόση δύναμη ώστε να κάνουν κατάχρησή της. **(Μοντεσκιέ)**
- **ΑΝΕΞΙΘΡΗΣΚΙΑ:** Το δικαίωμα που έχει κάθε άνθρωπος να διαλέγει τη θρησκεία που θέλει. **(Βολτέρος)**
- **ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ:** Έργο 33 τόμων στο οποίο οι διαφωτιστές παρουσίασαν όλες τις νέες γνώσεις, καθώς και τις νέες ιδέες και αντιλήψεις για διάφορα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά και άλλα θέματα. Πρωτεργάτες της Εγκυκλοπαίδειας ήταν οι Γάλλοι διαφωτιστές **(Ντιντερό και Ντ' Αλαμπέρ)**

ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ: Παραθέματα 3α/3β [σελίδα 11] και παράθεμα 4 [σελίδα 12] :

ΕΡΩΤΗΣΗ: Αφού μελετήσετε τις πηγές 3α, 3β και 4, να παρουσιάσετε σε σύντομο κείμενο τις πολιτικές θέσεις του Διαφωτισμού που υποστηρίζονται σε αυτές.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο Διαφωτισμός υπήρξε κατεξοχήν πολιτικό κίνημα. Οι κύριες πολιτικές του θέσεις ήταν:

α) Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ατόμου και του πολίτη, δικαιώματα που θεωρήθηκαν «φυσικά» και απαραβίαστα.

Σύμφωνα με τον Διαφωτισμό, ο λαός έχει το δικαίωμα ακόμα και της χρήσης βίας απέναντι στο μέχρι πρότινος ιερό πρόσωπο του ηγεμόνα. Το δικαίωμα αντίστασης του λαού κατοχυρώνεται με το σκεπτικό του «κοινωνικού συμβολαίου»:

ο ηγεμόνας κυβερνάει στο όνομα του λαού του, επομένως πρέπει οι αποφάσεις του να μη θίγουν τα συμφέροντα του λαού.

Σε περίπτωση που ο ηγεμόνας ενεργεί διαφορετικά, ο λαός έχει το δικαίωμα να αντιδράσει δυναμικά **(Τζον Λοκ)**.

β) Η νομιμότητα της εξουσίας που πηγάζει από το λαό.

Κάθε εξουσία, λοιπόν, πηγάζει από τον λαό και ασκείται για χάρη του λαού. Ο λαός έχει τη δύναμη να διορίζει τους δημόσιους λειτουργούς και να τους παύει σύμφωνα με τη θέλησή του. Οι κρατικοί αξιωματούχοι και υπάλληλοι οφείλουν να εξυπηρετούν τις ανάγκες των πολιτών και σε καμία περίπτωση να τους τυραννούν και να τους εξουσιάζουν **(Ζαν Ζακ Ρουσό)**.

γ) Η διάκριση των εξουσιών.

Η διάκριση των εξουσιών είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για την ύπαρξη ελευθερίας σε ένα κράτος. Σε διαφορετική περίπτωση, η κατάχρηση της εξουσίας θα γεννήσει τη διαφθορά και την αδικία **(Μοντεσκιέ)**

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η :**«Ο ελληνισμός από τα μέσα του 18ου αι. έως τις αρχές του 19ου αι.» [σελ. 23 έως 25]**

Από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα οι Έλληνες διακρίνονται στο εμπόριο και στη ναυτιλία .

Οι **συγκυρίες** που ευνόησαν τους Έλληνες πλοιοκτήτες:

- 1/ Η ρωσοτουρκική συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774), που επέτρεπε την ελεύθερη κίνηση των πλοίων με ρωσική σημαία στα Στενά του Βοσπόρου
- 2/ Οι ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815), που είχαν ως συνέπεια την περιορισμένη παρουσία αγγλικών και γαλλικών πλοίων στη Μεσόγειο.

- **ΠΑΡΟΙΚΙΑ:** κοινότητα ομοεθνών που κατοικεί σε πόλη ξένης χώρας.
- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ** του Ελληνισμού:

- 1/ **ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ :** Εναντιώνεται στις ιδέες του Διαφωτισμού και στην επανάσταση.
- 2/ **ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ:** Κατείχαν σημαντικές θέσεις και υψηλά αξιώματα της οθωμανικής αυτοκρατορίας.
- 3/ **ΠΡΟΕΣΤΟΙ:** Διοικούσαν τον υπόδουλο ελληνισμό, μάζευαν τους φόρους και τους απέδιδαν στους Τούρκους.
- 4/ **ΕΜΠΟΡΟΙ – ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΔΕΣ:** Πολύ καλή οικονομική κατάσταση, σπαδοί των ιδεών του Διαφωτισμού. Ιδρύουν σχολεία στις πατρίδες τους, τυπώνουν εφημερίδες, βιβλία, χορηγούν υποτροφίες.
- 5/ **ΚΛΕΦΤΕΣ:** Αγρότες που αναγκάζονται ή επιλέγουν να καταφύγουν στα βουνά. Για να ζήσουν κάνουν επιδρομές.
- 6/ **ΑΡΜΑΤΟΛΟΙ:** Ανήκαν σε ένοπλα σώματα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας για την τήρηση της τάξης.
- 7/ **ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΝΑΥΤΕΣ:** Αυξανόταν όσο αναπτύσσονταν το εμπόριο και η ναυτιλία

- **ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ** (μέσα 18^{ου} αι.)

ΟΡΙΣΜΟΣ: Κίνημα που επεδίωκε τη διάδοση διαφωτιστικών ιδεών μεταξύ των Ελλήνων· αποσκοπούσε στην ιδεολογική προετοιμασία του αγώνα για την ελευθερία.

ΣΤΟΧΟΣ: Η καλλιέργεια της ιδέας ότι η εκπαίδευση των Ελλήνων συνδέεται άμεσα με τον αγώνα για την ελευθερία.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ: —> 1. Ρήγας Φεραίος 2. Αδαμάντιος Κοραής 3. Ανώνυμος Έλληνας

ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

1/ **Οι Έλληνες κυριαρχούν στο εμπόριο της Βαλκανικής** [παράθεμα 1 /σελ. 23]

ΕΡΩΤΗΣΗ: Αφού μελετήσετε το παράθεμα, προσπαθήστε να ερμηνεύσετε την κυριαρχία της ελληνικής γλώσσας στα Βαλκάνια μετά τα μέσα του 18ου αιώνα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το ότι τα ελληνικά αποτελούσαν τη γλώσσα στην οποία γίνονταν οι εμπορικές συναλλαγές στα Βαλκάνια στην περίοδο που εξετάζουμε μαρτυρά τον κυρίαρχο ρόλο των Ελλήνων στο βαλκανικό εμπόριο, γεγονός μεγάλης οικονομικής αλλά και πολιτιστικής σημασίας. Όπως μαρτυρεί και η πηγή, η ελληνική γλώσσα ήταν κυρίαρχη και χρησιμοποιούνταν από όλους, ανεξάρτητα από την εθνική τους προέλευση, καθώς ήταν ένα βασικό «εργαλείο» της δουλειάς (του εμπόρου) και της καθημερινότητας.

2/ **Η «Νέα Πολιτική Διοίκησης», το σύνταγμα του Ρήγα (1797)** [παράθεμα 3/ σελ. 25]

ΕΡΩΤΗΣΗ: Αφού μελετήσετε το παράθεμα, αναζητήστε επιδράσεις της «Διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη» της Γαλλικής επανάστασης στις πολιτικές απόψεις του Ρήγα όπως αυτές διατυπώνονται στην πηγή.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι εντελώς ξεκάθαρο ότι η « Νέα Πολιτική Διοίκησης » είναι άμεσα επηρεασμένη από τη «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» της Γαλλικής Επανάστασης». Με το άρθρο 2 γίνεται σαφής αναφορά στα **φυσικά** και αναφαίρετα δικαιώματα του κάθε ανθρώπου. Η επιρροή από τις ιδέες του Τζον Λοκ είναι ξεκάθαρη. Στη Νέα Πολιτική Διοίκηση συναντάμε εκφράσεις που μας θυμίζουν τη γαλλική Διακήρυξη: φυσικά δικαιώματα, ισότητα, ελευθερία, προστασία περιουσίας. Σύμφωνα με το σύνταγμα του Ρήγα, όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και ελεύθεροι, ενώ ο καθένας έχει δικαίωμα να νιώθει ασφάλεια για τη ζωή του και να προστατεύεται η προσωπική του περιουσία.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η :

« Η Φιλική Εταιρεία και η κήρυξη της ελληνικής επανάστασης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες » [σελ. 28 έως 29]

▪ **ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ****ΠΟΤΕ;** 1814**ΠΟΥ;** Οδησός [Ρωσία]**ΣΚΟΠΟΣ:** Η ένοπλη προετοιμασία των για την ανεξαρτησία**ΗΓΕΣΙΑ:** Αλέξανδρος Υψηλάντης**ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ:**

- Η εταιρεία ακολουθούσε το πρότυπο των καρμπονάρων.
- Υπήρχαν στάδια μύησης. Τα μέλη της οργάνωσης δοκιμάζονταν πρώτα.
- Τα μέλη ορκίζονταν πίστη και αφοσίωση
- Οι επίορκοι τιμωρούνταν με θάνατο
- Τα μέλη χρησιμοποιούσαν ψευδώνυμο και κρυπτογραφικό αλφάβητο
- Γυναίκες γινόταν δεκτές μόνο κατ' εξαίρεση

▪ **Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ****ΤΟΠΟΣ:** Παραδουνάβιες Ηγεμονίες (σημερινή Ρουμανία)**ΓΙΑ ΤΙ** στις Ηγεμονίες;**α)** απουσία τουρκικού στρατού στην περιοχή**β)** λίγο βορειότερα, βρισκόταν ρωσικός στρατός που υπήρχε ελπίδα ότι θα βοηθούσε**ΧΡΟΝΟΣ:** 24 Φεβρουαρίου 1821 (στο Ιάσιο της Βλαχίας)**ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ:****α)** Οι πλούσιοι Έλληνες της περιοχής δεν ανταποκρίθηκαν υλικά**β)** Ο τσάρος αποκέρυξε τον Υψηλάντη και επέτρεψε στο σουλτάνο να στείλει στρατό**γ)** Ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε' αφόρισε τους επαναστάτες**ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:****1/ Ο όρκος των Φιλικών** [παράθεμα 1/ σελ.28]**ΕΡΩΤΗΣΗ:** Αφού μελετήσετε το παράθεμα, να συνθέσετε σύντομο κείμενο στο οποίο θα παρουσιάζετε τις κύριες επιδιώξεις και τις αρχές λειτουργίας της Φιλικής Εταιρείας.**ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Μέσα από τον όρκο φαίνεται η μεγάλη σημασία που δίνεται στη διαφύλαξη του μυστικού χαρακτήρα της οργάνωσης, καθώς και στην τεράστια προσωπική ευθύνη που αναλαμβάνει αυτός που γίνεται μέλος της Φιλικής Εταιρείας.

Ο όρκος των μελών της Φιλικής Εταιρείας αποτελούσε την κορυφαία στιγμή της μύησης. Τα νέα μέλη της Εταιρείας ορκίζονταν ότι θα έμεναν πιστά στην Εταιρεία «κατά πάντα και διά πάντα». Ορκίζονταν, επίσης, ότι θα έτρεφαν αδιάλλακτο μίσος εναντίον των τυράννων της πατρίδας και ότι θα ενεργούσαν με στόχο να τους εξολοθρεύσουν. Τέλος, ορκίζονταν να μη λησμονούν τις δυστυχίες της πατρίδας τους και ότι, αν δεν εκπλήρωναν το χρέος τους, να έβρισκαν ως τιμωρία τον θάνατο.

2/ Μία από τις επαναστατικές προκηρύξεις του Αλέξανδρου Υψηλάντη [παράθεμα 2/ σελ.29]**ΕΡΩΤΗΣΗ:** Να μελετήσετε την επαναστατική προκήρυξη του Αλέξανδρου Υψηλάντη και να καταγράψετε τα κύρια επιχειρήματα με τα οποία αυτή προτρέπει σε επανάσταση.**ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Ο Υψηλάντης καλεί τους Έλληνες να αγωνιστούν για την πίστη τους και την πατρίδα. Κάνοντας σαφή αναφορά στη γαλλική επανάσταση, ζητά από τους Έλληνες να ακολουθήσουν το παράδειγμα των λαών της Ευρώπης. Άλλωστε, οι Ευρωπαίοι επιθυμούν τη ελευθερία των Ελλήνων και πολλοί είναι πρόθυμοι να έρθουν και να πολεμήσουν γι' αυτή. Έτσι οι Έλληνες πρέπει να φανούν αντάξιοι των προγόνων τους και να επαναστατήσουν με σκοπό την κατάκτηση της ελευθερίας τους. Μάλιστα υπάρχει μια «Κραταιά δύναμις» (σαφής υπαινιγμός για τη Ρωσία και τον Τσάρο) που θα βοηθήσει τους Έλληνες.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 8η :**« Η εξέλιξη της ελληνικής επανάστασης (1821-1827) » [σελ. 30 έως 32]****▪ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ**

- Μάχη στην Αλαμάνα – Απρίλιος 1821 / Αθανάσιος Διάκος
- Μάχη στο χάνι της Γραβιάς – Μάιος 1821 / Οδυσσέας Ανδρούτσος
- Άλωση της Τριπολιτσάς – Σεπτέμβριος 1821 / Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
- Μάρτιος 1822 – Σφαγή της Χίου
- Ιούνιος 1822 – Πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας / Κωνσταντίνος Κανάρης [απάντηση την καταστροφή της Χίου]
- Ιούλιος 1822 – Μάχη στα Δερβενάκια / Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
- Αύγουστος 1824 – Ναυμαχία του Γέροντα / Ανδρέας Μιαούλης
- Μάιος 1825 – Μάχη στο Μανιάκι / Παπαφλέσσας
- Ιούνιος 1825 – Μάχη στους Μύλους / Μακρυγιάννης – Δ. Υψηλάντης

ΕΡΩΤΗΣΗ : Ποια η σημασία των μαχών της Αλαμάνας και της Γραβιάς για την εξέλιξη της επανάστασης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η σθεναρή αντίσταση των οπλαρχηγών της Στερεάς Ελλάδας απέναντι στα τουρκικά στρατεύματα που κατέβαιναν για να πνίξουν την επανάσταση στην Πελοπόννησο, ανακόπτει την πορεία τους , καθυστερώντας τον εχθρό δίνοντας έτσι την ευκαιρία στους οπλαρχηγούς στην Πελοπόννησο να εδραιώσουν την επανάσταση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9η :**«Πρώτες προσπάθειες των επαναστατημένων Ελλήνων για συγκρότηση κράτους» [σελ. 33-34]**

***Εθνικές Γαίες ή Εθνικά Κτήματα** ονομάστηκαν οι αγροτικές εκτάσεις που ανήκαν σε μουσουλμάνους ιδιώτες, στο οθωμανικό κράτος ή σε μουσουλμανικά θρησκευτικά ιδρύματα και οι οποίες στη διάρκεια της Επανάστασης περιήλθαν στη δικαιοδοσία της ελληνικής διοίκησης.

Α΄ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ:

ΠΟΥ; Επίδαυρος

ΠΟΤΕ; Δεκέμβριος 1821

«Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου» **ψηφίζει** το πρώτο ελληνικό σύνταγμα, το: ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Έντονα επηρεασμένο από τα συντάγματα της Γαλλικής επανάστασης **ανακηρύσσει** την ελληνική ανεξαρτησία και **θεσπίζει** το πολίτευμα της αβασιλευτής δημοκρατίας.

Γ΄ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ:

ΠΟΥ; Τροιζήνα

ΠΟΤΕ; 1827

Εκλέγει τον Ιωάννη Καποδίστρια Κυβερνήτη της Ελλάδος . **Ψηφίζει** το Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδος, το πιο δημοκρατικό σύνταγμα της εποχής του, βασισμένο στη διάκριση των εξουσιών.

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ : Εκδηλώθηκε το φθινόπωρο του 1823, αρχικά ως σφοδρή πολιτική σύγκρουση στη συνέχεια ως ανοιχτή ένοπλη σύγκρουση

Φάσεις του εμφύλιου πολέμου:

Α΄ φάση: φθινόπωρο 1823 – καλοκαίρι 1824

Β΄ φάση: Ιούλιος 1824 – Ιανουάριος 1825

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

Αντίπαλα στρατόπεδα:

1. Όσοι διέθεταν εξουσία προεπαναστατικά δηλαδή ιεράρχες , προεστοί , Φαναριώτες και τώρα επεδίωκαν να τη διατηρήσουν.

2. Όσοι αναδείχθηκαν στα πεδία της μάχης και τώρα ζητούσαν συμμετοχή στην εξουσία

Αιτίες της σύγκρουσης: Οι διαφωνίες για τη διαχείριση των χρημάτων του δανείου από την Αγγλία και οι προσωπικές φιλοδοξίες για την εξουσία .

ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

1. Ο Κολοκοτρώνης μιλά σε αγωνιστές που απειλούσαν προκρίτους [παράθεμα 1/ σελ.33]

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μελετήστε το παράθεμα και απαντήστε στις ερωτήσεις:

α/ Ποιο γεγονός προσπαθεί να αποτρέψει ο Κολοκοτρώνης; β/ Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο Κολοκοτρώνης , στην προσπάθειά του να ηρεμήσει τα πνεύματα και να εμποδίσει τους αγωνιστές να επιτεθούν στους προκρίτους, στέκεται ιδιαίτερα στην εικόνα που θα σχημάτιζαν στην Ευρώπη για τους εξεγερμένους Έλληνες και την Ελληνική επανάσταση. Ο φόβος του Κολοκοτρώνη μήπως « μας πούνε Καρμπονάρους, ρέμπελους» φαίνεται ότι απηχεί μια άποψη που είχαν αρκετοί Έλληνες σύμφωνα με την οποία η επανάσταση όφειλε να έχει αποκλειστικά και μόνο εθνικοαπελευθερωτικές επιδιώξεις και όχι κοινωνικά αιτήματα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 17η :

« Ο Ιωάννης Καποδίστριας ως κυβερνήτης της Ελλάδας (1828-1831) » [σελ. 55 έως 56]

1827 : Η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας εκλέγει κυβερνήτη της Ελλάδας τον **Ιωάννη Καποδίστρια**

1828 : Άφιξη του Κυβερνήτη στο Ναύπλιο

1830: Υπογράφεται το **Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας** που αναγνωρίζει την Ελλάδα ως κράτος ανεξάρτητο το οποίο θα εκτείνεται νότια της συνοριακής γραμμής που ορίζεται από τους ποταμούς Αχελώο- Σπερχειό **και περιλαμβάνει:**

Τη Στερεά Ελλάδα , την Πελοπόννησο, τα νησιά του Αργοσαρωνικού, την Εύβοια, τις Κυκλάδες και τις Σποράδες

1831: Δολοφονία Καποδίστρια

1832: Υπογράφεται η **Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης** με την οποία τα σύνορα της Ελλάδας θα επεκταθούν νότια της γραμμής Αμβρακικού- Παγασητικού. Όταν υπογράφεται η Συνθήκη ο Καποδίστριας είναι νεκρός.

ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ:

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ: Ανέστειλε τις αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας και συγκέντρωσε στα χέρια του όλες τις εξουσίες. Η Δ' Εθνοσυνέλευση (Άργος 1829) επικύρωσε αυτές τις αποφάσεις.

ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ: Αξιοποίησε στον στρατό αγωνιστές της επανάστασης , ίδρυσε τον Λόχο των Ευελπίδων, καταπολέμησε την πειρατεία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: α) σχημάτισε ένα πρώτο κρατικό ταμείο, β) προχώρησε στην ίδρυση τράπεζας και την κοπή νομίσματος (φοίνικας), γ) εφάρμοσε αυστηρή λιτότητα στις δημόσιες δαπάνες , δ) εκσυγχρόνισε τη γεωργία (νέες καλλιέργειες, νέες μέθοδοι καλλιέργειας).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Ίδρυσε:

α/ **το ορφανοτροφείο της Αίγινας**, στο οποίο λειτούργησαν:

- τρία **αλληλοδιδασκτικά** σχολεία (όπου οι μεγαλύτεροι και πιο προχωρημένοι μαθητές δίδασκαν τους μικρότερους)
- τρία **ελληνικά** σχολεία (αντίστοιχα των σημερινών γυμνασίων)
- αρκετά χειροτεχνεία (επαγγελματικές σχολές)

β/ **το Πρότυπον Σχολείον** στο οποίο σπούδαζαν οι δάσκαλοι που προορίζονταν για τα αλληλοδιδασκτικά

γ/ **το Κεντρικόν Σχολείον** στο οποίο φοιτούσαν όσοι προορίζονταν για σπουδές στο εξωτερικό

ε/ **το Πρότυπον Αγροκήπιον** (γεωργική σχολή)

Προσοχή!!!! Δεν προχώρησε στην ίδρυση πανεπιστημίου γιατί πίστευε ότι τη δεδομένη στιγμή , με το 97% του ελληνικού πληθυσμού να είναι αναλφάβητο , έπρεπε να δοθεί βάρος στη βασική εκπαίδευση και της επαγγελματική κατάρτιση των Ελλήνων.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ : Η πολιτική του Καποδίστρια συνάντησε αντιδράσεις από:

- Ισχυρούς προκρίτους (έχασαν το δικαίωμα να συλλέγουν φόρους, να δικάζουν και να είναι κυρίαρχοι στις επαρχίες τους)
- Πλούσιους πλοιοκτήτες όπως ο Γ. Κουντουριώτης που ζητούσαν υπέρογκες αποζημιώσεις για την απώλεια των πλοίων τους στον αγώνα
- Φαναριώτες όπως ο Α. Μαυροκορδάτος
- Φιλελεύθερους διανοούμενους όπως ο Κοραΐς (αυτοί καυτηρίαζαν τον αυταρχισμό του Καποδίστρια και ήθελαν σύνταγμα)

ΕΝΟΤΗΤΑ 18^η :

«Από την άφιξη του Όθωνα (1833) έως την 3^η Σεπτεμβρίου 1843» [σελίδες 57-58]

1832: Οι Μεγάλες Δυνάμεις υπογράφουν τη συνθήκη του Λονδίνου με την οποία:

- α) ορίζουν βασιλιά της Ελλάδας το 17χρονο ΟΘΩΝΑ, γιο του βασιλιά της Βαυαρίας, Λουδοβίκου
- β) δίνουν στην Ελλάδα την πρώτη δόση δανείου που θα φτάσει τα 60.000.000 φράγκα
- γ) ορίζουν ως πολίτευμα της Ελλάδας την **απόλυτη μοναρχία**

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ήταν η απόλυτη μοναρχία μια απόφαση των αντιπροσώπων του ελληνικού έθνους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η απόλυτη μοναρχία δεν στηριζόταν σε απόφαση των αντιπροσώπων του έθνους, αλλά στη **Διεθνή συνθήκη του Λονδίνου** που υπέγραψαν οι τρεις προστάτιδες δυνάμεις. Οι Έλληνες ουσιαστικά **αναγκάστηκαν** να αποδεχθούν ή να ανεχθούν το μοναρχικό θεσμό, μέσω του οποίου οι ισχυροί της Ευρώπης επεδίωκαν να εξασφαλίσουν ότι το νεοσύστατο κράτος θα ακολουθούσε μια «συνετή» εξωτερική πολιτική, πλήρως προσαρμοσμένη στα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων.

ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ (1832-1862)

- A. Περίοδος Αντιβασιλείας (1832-1835)
- B. Περίοδος Απόλυτης μοναρχίας (1835-1843)
- Γ. Περίοδος Συνταγματικής μοναρχίας (1844-1862)

Η 3^η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1843**ΑΙΤΙΑ:**

- Κακή οικονομική κατάσταση αγροτών
- Αδυναμία εξόφλησης δανείων / Οικονομικός έλεγχος Δυνάμεων και περικοπή δαπανών
- Δυσaréσκεια αγωνιστών της επανάστασης
- Γενική αναταραχή

ΑΙΤΗΜΑΤΑ: Παραχώρηση **Συντάγματος**, απομάκρυνση Βαυαρών, οικονομική & κοινωνική ανακούφιση

ΕΝΟΤΗΤΑ 19^η :

« Από την 3^η Σεπτεμβρίου 1843 έως την έξωση του Όθωνα (1862) [σελίδες 59-60]

Το Σύνταγμα του 1844 ψηφίστηκε από την Εθνοσυνέλευση που συγκλήθηκε ύστερα από το κίνημα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 και **καθιέρωσε** το πολίτευμα της **συνταγματικής μοναρχίας**

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1844:

1. την νομοθετική εξουσία ασκούσαν : ο βασιλιάς, η Γερουσία (διορίζονταν από το βασιλιά και ήταν ισόβια) και η Βουλή (εκλεγόταν από το λαό)
2. την εκτελεστική εξουσία ασκούσαν: ο βασιλιάς και οι υπουργοί που διορίζονταν και παύονταν από το βασιλιά
3. τη δικαστική εξουσία ασκούσαν οι δικαστές που διορίζονταν και παύονταν από το βασιλιά χωρίς την έγκριση της Βουλής

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ήταν το σύνταγμα του 1844 ένα δημοκρατικό σύνταγμα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το σύνταγμα του 1844 δεν είναι δημοκρατικό σύνταγμα. Η θέσπισή του όσο κι αν αποτελεί σημαντική πρόοδο σε σχέση με τη βαυαρική και οθωνική απολυταρχία, συνιστά μια συντηρητική οπισθοδρόμηση σε σχέση με τη δημοκρατική παράδοση των συνταγμάτων του Αγώνα, αφού στην ουσία δεν περιορίζει τις υπερεξουσίες του βασιλιά, οι οποίες νοθεύουν τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος.

ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ: Η θέση ότι για να αναπτυχθεί η χώρα, έπρεπε πρώτα να διευρυνθούν τα ελληνικά σύνορα ώστε να περιλάβουν περιοχές με ελληνικούς πληθυσμούς που βρίσκονταν υπό ξένη κυριαρχία.

Τον όρο Μεγάλη Ιδέα χρησιμοποίησε πρώτος ο Ι. Κωλέττης σε ομιλία του στην Εθνοσυνέλευση το 1844.

ΑΛΥΤΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ: Έτσι ονομάστηκαν οι Έλληνες που έμεναν εκτός των συνόρων του ελληνικού κράτους.

ΑΛΥΤΡΩΤΙΣΜΟΣ: η πολιτική που στόχευε στην ένταξη των Αλύτρωτων Ελλήνων καθώς και την ένταξη των εδαφών που κατοικούσαν, στο ελληνικό κράτος.

ΕΝΟΤΗΤΑ 20η :

«Από την έξωση του Όθωνα (1862) έως το κίνημα στο Γουδί (1909)» (σελίδα 61)

Μετά την έξωση του Όθωνα (1862), οι Δυνάμεις αναγόρευσαν βασιλιά των Ελλήνων το 18χρονο Δανό πρίγκηπα Γεώργιο Γκλύξμπουργκ (Γεώργιος Α'). Παράλληλα, η Αγγλία μη μπορώντας να κρατήσει τα Επτάνησα, πιεζόμενη από τους αγώνες των Επτανησίων που αξίωναν ένωση με την Ελλάδα τα προσφέρει στον νέο βασιλιά

1864: Τα Επτάνησα ενσωματώνονται στο ελληνικό κράτος

Όταν ο Γεώργιος φτάνει στην Ελλάδα (1863), είχε ήδη συγκληθεί Εθνοσυνέλευση με σκοπό την ψήφιση συντάγματος: Ψηφίζεται:

Το σύνταγμα του 1864 το οποίο:

- Θεμελιωνόταν στη **δημοκρατική αρχή**, αναγνώριζε δηλαδή το λαό ως κυρίαρχο παράγοντα του πολιτεύματος.
- Ο βασιλιάς ορίζεται ανώτατος άρχοντας της πολιτείας και θεσπίζεται το πολίτευμα της **βασιλευόμενης δημοκρατίας**
- Η **Νομοθετική** εξουσία ασκείται από το βασιλιά και τη βουλή
- Η **Γερουσία** καταργείται ως θεσμός αντιδημοκρατικός
- Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο οι άνδρες που έχουν συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας τους
- Η **Εκτελεστική** εξουσία ασκείται από το βασιλιά με τη συνεργασία των υπουργών, που ο ίδιος διόριζε
- Η **Δικαστική** εξουσία κηρύσσεται ανεξάρτητη

ΕΡΩΤΗΣΗ: Συγκρίνετε το Σύνταγμα του 1864 με αυτό του 1844. Πόσο πιο δημοκρατικό είναι το νέο Σύνταγμα; Στην ουσία έχει περιοριστεί η εξουσία το βασιλιά ή μπορεί ακόμα να παρεμβαίνει στις αποφάσεις του πρωθυπουργού και της εκάστοτε κυβέρνησης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το Σύνταγμα του 1864 είναι σαφώς δημοκρατικότερο από αυτό του 1844. Αρχικά αναγνωρίζει τον λαό ως κυρίαρχο παράγοντα του πολιτεύματος, θεμελιώνεται δηλαδή στην αρχή της δημοκρατίας. Καταργεί τη γερουσία ως θεσμό αντιδημοκρατικό και κηρύσσει τη δικαιοσύνη ανεξάρτητη. Το γεγονός όμως ότι ο βασιλιάς έχει το δικαίωμα να διορίζει και να παύει τους υπουργούς της κάθε κυβέρνησης νοθεύει τον δημοκρατικό του χαρακτήρα και δημιουργεί πολιτική αστάθεια. Στην ουσία, ο βασιλιάς είναι αυτός που παίρνει τις τελικές αποφάσεις, χωρίς να σέβεται τη δημοκρατικά εκλεγμένη από τον λαό εκάστοτε κυβέρνηση.